Doen wat nodig is

Een evaluatie naar de Eindhovense aanpak arbeidsparticipatie vergunninghouders

Managementsamenvatting

Opdrachtgever:
Gemeente Eindhoven
Arnhem, 19 mei 2020

Ons kenmerk 20009-009

Doen wat nodig is

Een evaluatie naar de Eindhovense aanpak arbeidsparticipatie vergunninghouders

Managementsamenvatting

Opdrachtgever:
Gemeente Eindhoven
Arnhem, 19 mei 2020

Ons kenmerk 20009-009

Contactpersoon:
Bente Lieftink
b.lieftink@kplusv.nl
06 27 08 55 63

© KplusV

Samenvatting

KplusV heeft in opdracht van de gemeente Eindhoven de aanpak 'Versnelling arbeidsparticipatie vergunninghouders' geëvalueerd. De gemeente Eindhoven heeft met haar aanpak de nodige kennis en ervaring opgedaan. Uit eerder onderzoek is gebleken dat in vergelijking met andere gemeenten, en met de reguliere aanpak voor P-wet klanten, de Eindhovense aanpak voor vergunninghouders goed functioneert. De gemeente Eindhoven wil de effecten en succesfactoren van de aanpak in beeld brengen, en vertalen naar inzichten die relevant zijn om haar nieuwe rol in het kader van de nieuwe Wet inburgering goed te vervullen. Het onderzoek heeft plaatsgevonden tussen februari 2020 en mei 2020 en heeft betrekking op de aanpak arbeidsparticipatie vergunninghouders zoals deze vanaf september 2017 wordt uitgevoerd. In deze samenvatting staan de belangrijkste kenmerken van de aanpak, effecten en conclusies en aanbevelingen weergegeven.

Algemene uitgangspunten en kenmerken van de aanpak

De Eindhovense aanpak voor arbeidsparticipatie van vergunninghouders heeft vooral in de praktijk vorm gekregen, op basis van voortschrijdend inzicht en ervaring. Nu is het moment aangebroken om de succesvolle aspecten van de aanpak te borgen in het beleid en de organisatie van gemeente Eindhoven. De volgende uitgangspunten zijn kenmerkend voor de Eindhovense aanpak. Met enkele uitzonderingen, die verder in de eindrapportage worden uitgelicht, wordt de aanpak in de praktijk consequent volgens onderstaande uitgangspunten uitgevoerd door het team Migratie.

- Doelgroepgerichte aanpak met een strakke regie vanuit de gemeente is nodig

Het reguliere proces, de expertise en het instrumentarium dat aanwezig is in de keten werk en inkomen sluit onvoldoende aan op de ondersteuningsbehoefte van de vergunninghouder. Er is sprake van een doelgroepgerichte aanpak. De organisatie en de uitvoering hiervan ligt bij het team Migratie van de gemeente.

- Optimale ondersteuning is geborgd via een 'dedicated team' met specialistische kennis

Door te werken met professionals in dit 'dedicated team', die de taal en de culturele leefwereld van de vergunninghouder kennen, kan op de juiste manier aansluiting worden gevonden bij de vergunninghouder.

- Een vrije rol voor professionals om te 'doen wat nodig is' zorgt voor effectiviteit

Deze professionals zijn *specialisten* t.a.v. de doelgroep, maar hebben in hun werkzaamheden een *allround* rol in de keten van intake tot plaatsing: zij zijn o.a. coach, trainer, werkgeverscontact en projectleider.

- Verwachtingsmanagement vergroot de kans op een succesvolle plaatsing

Het team Migratie ondersteunt de vergunninghouder vanaf het moment dat zij zijn aangemeld bij het traject. Rechten, plichten en oriëntatie op de mogelijkheden op de arbeidsmarkt worden in een zo vroeg mogelijk stadium gecommuniceerd en gedurende het re-integratieproces herhaald, zodat de vergunninghouder een realistisch inzicht krijgt in de mogelijkheden en de kansen op de arbeidsmarkt. Iedere vergunninghouder ontwikkelt zijn of haar plan van aanpak. Kenmerkend is dat specialisten arbeidsparticipatie zijn gekoppeld aan onderdelen van dit traject; de vergunninghouder krijgt tijdens het proces te maken met verschillende contactpersonen.

- Een groepsgewijze aanpak werkt versterkend bij het begeleiden van de doelgroep

In principe wordt iedere vergunninghouder die in staat is om te werken of een opleiding te volgen actief begeleid. De basisdienstverlening van de gemeente Eindhoven voor de doelgroep bestaat uit een voor- en vervolgtraject waarin veel groepsgewijs wordt begeleid. Ondersteuning bij de daadwerkelijke stap naar werk of onderwijs vindt plaats met meer inzet op individuele begeleiding.

- Het hebben van werk zorgt voor effectieve integratie en vergroot kansen op de arbeidsmarkt op langere termijn

De begeleiding zet in op de meest kansrijke route naar werk. Dit vergroot op lange termijn de kansen op een effectieve integratie op de arbeidsmarkt.

- Het gelijktijdig aanbieden van trajecten voor taal, inburgering en werk/onderwijs werkt versterkend op alle leefgebieden

In Eindhoven wordt zo snel mogelijk een start gemaakt met toeleiding naar werk of onderwijs. Door gelijktijdig in te zetten op re-integratie, inburgering en eventueel andere trajecten vindt effectievere integratie plaats.

Aanpak in stappen

De klantreis van iedere vergunninghouder ziet er volgens de Eindhovense aanpak als volgt uit:

- Stap 1: basisdienstverlening en maatschappelijke begeleiding door VluchtelingenWerk Zuid-Nederland en WIJeindhoven direct na huisvesting in de gemeente.
- Stap 2: rechtmatigheidsintake uitkering door specialist inkomen van de gemeente Eindhoven.
- Stap 3: doelmatigheidsintake ('brede intake') door specialist arbeidsparticipatie van het team Migratie
- Stap 4: vormen van het klantbeeld.
- Stap 5: het voortraject (12 weken). Het voortraject bestaat uit groepsbijeenkomsten en individuele begeleiding. Vergunninghouders krijgen training over rechten en plichten in het kader van de Participatiewet en oriëntatie op de Nederlandse arbeids- en opleidingsmarkt. Iedere vergunninghouder maakt een plan voor zijn of haar (route naar) arbeidsparticipatie of onderwijs.
- Stap 6: het vervolgtraject (zo lang als nodig). In het vervolgtraject vindt via groepstraining en individuele begeleiding verdiepende oriëntatie plaats (o.a. via bezoekers aan werkgevers en/of onderwijsinstellingen), wordt het C.V. opgesteld en wordt geoefend met solliciteren.
- Stap 7: mogelijk inzet van aanvullende interventies i.s.m. werkgevers, onderwijsinstellingen en/ of maatschappelijke partnersom kandidaten werkfit te maken. De daadwerkelijke stap naar (proef) plaatsing wordt gemaakt.
- Stap 8: nazorg en direct een intake bij uitval. Gedurende vier maanden wordt de voortgang gemonitord met werkgever en/of onderwijsinstelling. Iedere vergunninghouder die valt onder de doelgroep van de aanpak, wordt via de sneldesk van de gemeente doorverwezen naar het team Migratie; klanten die uitvallen op de werkplek komen dus direct bij het team Migratie terecht.

Effecten van de aanpak in cijfers

Uit de uitgevoerde analyses blijkt dat de gemeente Eindhoven positieve resultaten realiseert bij re-integratie de doelgroep vergunninghouders.

Resultaten van de aanpak in (uitstroom) cijfers

In de data analyse is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. In deze samenvatting worden de belangrijkste cijfers gedeeld, waarbij moet worden opgemerkt dat de data analyse (paragraaf 4.3.) in zijn geheel gelezen dient te worden, inclusief voetnoten, om de cijfers (en conclusies) op de juiste manier te interpreteren.

De invoering van de Eindhovense aanpak arbeidsparticipatie voor vergunninghouders heeft een aantal zaken opgeleverd. Op basis van de data analyse kan worden geconcludeerd dat de doelgroep in Eindhoven erg goed in beeld is, en dat dit in combinatie met effectieve begeleiding ook in (relatief) hoge uitstroomcijfers resulteert. De doelgroep vergunninghouders was voor 2017 niet goed in beeld. De aanpak heeft ertoe geleid dat nagenoeg alle vergunninghouders in beeld zijn gebracht en voor een groot gedeelte zijn opgepakt in een relatief korte periode. In onderstaande tabel staat de (fulltime en deeltijd) uitstroom van de doelgroep weergegeven.

Uitstroom van de doelgroep in de periode 2017 – 2019, peildatum januari 2020:

Activiteit	**Percentage**
Begeleid naar voltijds- of deeltijdwerk (incl. BBL)	29%
Begeleid naar onderwijs	4,1%
Uitstroom overig	10,7%[1]
In begeleiding	46,7%
Kandidaten in beeld maar nog niet opgepakt	6%
Kandidaten niet in beeld	3,5%
Totaal	**100%**

Redenen van uitstroom op hoofdlijnen:

Reden	**Aantal**	**percentage**
Voltijd baan (incl. BBL)	241	57%
Deeltijd baan	49	12%
Opleiding	41	10%
Overig	89	21%
Totaal	**420**	**100%**

Conclusies en aanbevelingen die volgen uit de evaluatie

Bovenstaande analyses en kwalitatief onderzoek hebben geleid tot de volgende conclusies en aanbevelingen.

Werkzame elementen op uitvoeringsniveau zorgen voor effectiviteit

De doelgroep in Eindhoven is sinds 2017 goed opgepakt. Alle vergunninghouders die vallen onder de doelgroep zijn in beeld. In vergelijking met het landelijke beeld zijn in

[1] Van de 10,7% betreft 1,7% procent vergunninghouders die in 2016 en begin 2020 zijn uitgestroomd uit de bijstand.

Eindhoven relatief veel vergunninghouders die vallen onder de doelgroep geplaatst op de arbeidsmarkt (29% ten opzichte van 17%). Met name de werkzame elementen op uitvoeringsniveau zorgen voor deze effectiviteit.

- Het congruente maatwerktraject bestaande uit het *voortraject* en het *vervolgtraject* werkt goed om vergunninghouders voor te bereiden op de stap naar werk.
- Met name *verwachtingsmanagement* en de juiste *voorlichting* vinden op effectieve wijze plaats dankzij de mogelijkheid tot ondersteuning in *eigen taal*, *herhaling* en een goede balans tussen *groepsgewijze* en *individuele* ondersteuning.
- Een zeer betrokken team van ervaren professionals met veel handelingsvrijheid om te 'doen wat nodig is' om de doelgroep te plaatsen zorgt voor persoonlijke, intensieve en passende begeleiding.

Sterke uitvoeringscomponent, achterblijvende beleids- en organisatiecomponent
Het is aannemelijk geworden dat de extra inspanningen voor de doelgroep zich vertalen in positieve effecten op uitstroom naar werk en opleiding en daarmee een positieve kosten-baten case. In Eindhoven is sprake van een zeer sterke uitvoeringscomponent, maar een achterblijvende beleids- en organisatiecomponent. Deze laatste zijn van belang voor borging van de aanpak en positieve effecten ervan naar de toekomst en systematische doorontwikkeling van de aanpak. Deze uitdagingen hebben met name betrekking op:

- de juiste positionering van de aanpak als formeel onderdeel van de keten werk en inkomen en samenwerking met (interne) partners in de uitvoeringsstructuur.
- voldoende ondersteunende systemen, processen en formatie om de aanpak consequent toe te kunnen passen en doorontwikkelen.
- samenwerking met in-en externe partners samen vanuit gedeelde visie, doelstellingen en vertrouwen.

Op beleids- en organisatorisch niveau kunnen verbeteringen worden doorgevoerd om de aanpak te borgen naar de toekomst. Het nieuwe inburgeringsstelsel biedt hiertoe kansen en urgentie. De volgende aanbevelingen volgen uit de evaluatie.

Borg succesvolle aspecten van de aanpak in vastgesteld beleid i.s.m. interne en externe partners
Door de aanpak vast te leggen in beleid van de gemeente wordt de effectiviteit van de aanpak beter geborgd. In dit beleid kunnen ook criteria (incl. contra-indicaties) worden opgenomen zodat de aanpak meer consequent voor iedereen zeker kan worden gesteld. Door de aanpak in te bedden in de reguliere keten van werk en inkomen kunnen (interne) partners beter gebruik maken van elkaars expertise, aanbod en budgetten.

Zorg voor integraliteit en investeer in dit beleidsproces
Het introduceren van meer integraal casemanagement noopt de gemeente te zorgen voor sterke inbedding in het beleid van het sociaal domein (te beginnen bij de keten werk en inkomen) en daarmee het netwerk van interne en externe partners/ aanbieders. Een gezamenlijk ontwikkelproces met in- en externe partners is een kans om duurzame, effectieve samenwerking vorm te geven. De gemeente als inkoper van trajecten voor de brede doelgroep inburgering is in positie om dit netwerk van partners te ontsluiten en de potentie ervan te verzilveren.

Breng de formatie voor casemanagement op orde en investeer in het ondersteunende systeem voor monitoring en registratie
Het hierboven omschreven beleid is nodig om ook de organisatie component van ondersteunende systemen, processen en formatie te versterken. Ook dat is van belang om de aanpak consequent toe te passen en te borgen richting de toekomst. De maximale caseload per specialist arbeidsparticipatie voor effectieve aanpak wordt ingeschat op 100 voor de taken die vallen onder de Participatiewet.

Door beleid en prestatie-indicatoren te borgen in systemen en processen worden succesfactoren beter zichtbaar (en succes minder afhankelijk van 'toeval') en kwantificeerbaar.

Onze contactgegevens

KplusV

Vestiging Arnhem
Postbus 60055
6800 JB Arnhem
Westervoortsedijk 73
6827 AV Arnhem
T +31 (0)26 355 13 55

Vestiging Amsterdam
Postbus 74744
1070 BS Amsterdam
Science Park 402
1098 XH Amsterdam
T +31 (0)20 669 90 66

E info@kplusv.nl
I www.kplusv.nl

Thema's

Over KplusV

Wie we zijn

Wie betrokken is, wordt betrokken. Dat zien we bij KplusV elke dag. Opdrachtgevers en initiators weten ons te vinden. Voor gedegen adviezen. Voor onze kennis van zowel de publieke sector als het bedrijfsleven. Voor onze ervaring met innovatieve projecten. En voor onze ondernemersmentaliteit. Vaak nemen we zelf het initiatief om partijen bij elkaar te brengen. Want we houden van aanjagen en van resultaat.

Wat we doen

We verbinden mensen en mogelijkheden. Daar zijn we goed in. We laten publieke organisaties en bedrijven excelleren, zodat ze het beste uit zichzelf en elkaar halen. Verbinden als middel, niet als doel. Met als gevolg slimme oplossingen die betekenisvol zijn voor maatschappij en opdrachtgevers.
Je vindt ons overal waar mogelijkheden en ambities bij elkaar komen. Bij de publieke sector die voor maatschappelijke uitdagingen staat. Bij ondernemingen met strategische en operationele vraagstukken. Bij organisaties in transitie.

Hoe we verbinden

In ieder geval altijd informeel en collegiaal. Maar met een enorme drive om projecten te laten slagen. Met inspirerende initiatieven en goede ideeën. Als adviseur, kwartiermaker, programmamanager of gids... Zolang het maar slaagt. We denken, durven en doen. Die houding maakt ons tot een modern, no nonsens kennisbedrijf. Flexibel, innovatief en resultaat-gedreven. Aantoonbaar.

En waarom we dat doen

Onze kracht schuilt in onze aanpak: een stevige mix van bedenken, verbinden en doen. Partijen en middelen succesvol bij elkaar brengen. Liefst in een publiek-privaat ecosysteem. Omdat dat mogelijkheden biedt om structureel en langdurig waarde te creëren die je niet alleen kunt bereiken. Wij werken er al sinds 1984 mee. En onze ambitie is daarin marktleider te blijven. Want zo leveren en ervaren we elke dag de toegevoegde waarde ervan. Bij onze projecten, bij onze opdrachtgevers, in de samenleving en bij onszelf... KplusV initieert, adviseert, verbindt en realiseert. Nu en in de toekomst.